

Chránit lidská práva lépe a účinněji. Kancelář ombudsmana se inspiruje zkušenostmi z Norska

28.2.2025 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Cílem cesty bylo lépe poznat norské státní a vzdělávací instituce a sdílet s nimi zkušenosti z oblastí, jako je rovné zacházení, ochrana práv lidí se zdravotním postižením, lidí omezených na svobodě nebo závislých na péči, a také v oblasti výzkumu. Vzhledem k tomu, že v České republice se nyní rozhoduje o zřízení dětského ombudsmana, pozornost zúčastněných se zaměřila i na ochranu práv dětí.

Účastníci projektu měli možnost hlouběji se seznámit s činností ombudsmana pro rovnost, dětského ombudsmana či Ministerstva dětí, mládeže a rodiny. Navštívili také některé organizace pro lidi s postižením, vzdělávací instituce a zařízení poskytující ústavní péči dětem s poruchami chování a závislostmi.

A které poznatky se ukázaly být vhodné pro přenos do českého prostředí? Třeba to, jak se v Norsku řeší diskriminace a prosazuje rovné zacházení či jak probíhá spolupráce s úřady, které shromažďují data týkající se diskriminace.

Jako klíčová se v tomto směru ukazuje spolupráce s dalšími stranami – ať už s vládou, parlamentem nebo třeba s občanskou společností. Rovněž se vyplácí budovat kontakty s právníky, kteří se věnují antidiskriminačnímu právu. Nezastupitelnou roli hraje i systematická práce s médii či osvěta a vzdělávání. Zkušenosti z Norska budou užitečné při přípravě na nové působnosti a postupy, které by měla kancelář ombudsmana v budoucnu vykonávat .

Řadu inspirativních zjištění přinesly také diskuze o ochraně práv lidí se zdravotním postižením. Podobně jako u nás i v Norsku se řeší téma příspěvku na péči a nastavení takové podpory, která by lidem s postižením umožnila maximální míru nezávislosti a samostatnosti. Na rozdíl od České republiky však dosáhnou lidé s postižením v Norsku na příspěvek, který pokryje až 24 hodin péče profesionální službou.

Zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm spatřuje velký přínos projektu také v možnosti osobně navštívit zařízení poskytující ústavní péči dětem s poruchami chování a závislostmi . Při návštěvách bylo totiž patrné, že řada změn, o které ombudsman v České republice dlouhodobě usiluje, jako třeba zajištění kvalitní odborné péče, systematická práce s rodinou či podpora personálu, jsou v Norsku již samozřejmostí : *„Nejde o to přebírat norské zkušenosti bez dalšího. To, co jsme viděli, však potvrzuje naše předchozí závěry, že je třeba přenastavit systém ústavní péče o děti v České republice, mimo jiné přepracovat zastaralý zákon o ústavní a ochranné výchově. Individuální péče o děti, která odpovídá jejich specifikům, v zařízeních připomínajících rodinné domácnosti se totiž osvědčila jako efektivnější.“*

Díky projektu se rovněž podařilo navázat řadu cenných partnerství, která bude kancelář dál rozvíjet.

Za finanční podporu projektu „Chránit lidská práva lépe a účinněji (přenos příkladů dobré praxe z Norska do České republiky)“ děkujeme Fondům EHP a Norska 2014–2021 a jejich programu „Fond pro bilaterální vztahy programů: Spravedlnost, Lidská práva, Řádná správa a Zdraví“.

- Přednáška Jakuba Konečného a Marka Kosíka (kancelář ombudsmana) uskutečněná v rámci projektu na univerzitě v Bergenu
- Fb příspěvek o studijní cestě do Norska na profilu „Ombudsman“
- Fb příspěvek – Inspirativní setkání v Norsku ve skupině „Práva lidí s postižením“
- Fb příspěvek – Další inspirace z Norska ve skupině „Práva lidí s postižením“
- Fb příspěvek – Navštívili jsme Uloba: norské průkopníky osobní asistence ve skupině „Práva lidí s postižením“

https://www.ochrance.cz/aktualne/chranit_lidska_prava_lepe_a_ucinneji-kancelar_ombudsmana_se_i_inspiruje_zkusenostmi_z_norska